

Ispettorìa Croata San Giov. Bosco  
Vinobreška 2 - Podsused, Jugoslavia

+ Francesco Tomšić, Coadiutore Salesiano

Nato a Hlapičina /Croazia-Jugoslavia/, 28.3.1909, morto a Rijeka  
Croazia-Jugoslavia/ 30.1.1975, a 66 anni di età e 41 di professione.

La sua lettera mortuaria si serve di molti superlativi riguardo  
alla sua vita: meritevole, eccellente e cosciente lavoratore. Era  
eonomo, provveditore, giardiniere, cinema-operatore, sacristano ecc.

Francesco era salesiano di tipo antico, modello dei religiosi di  
tutti i tempi: pio, modesto, fedele. Il detto di San Benedetto ha  
fatto suo: "Ora et labora!" ed anche quello di Don Bosco: "Lavoro e  
temperanza!" - Il suo lavoro prediletto era in chiesa, non solo  
puntuale nelle pratiche di pietà ed i sacramenti, ma anche il decoro  
della Casa di Dio. Era originale ed inventivo nel'ornare gli altari  
per le feste: Natale, Pasqua, Maria Ausiliatrice, Don Bosco ecc.

Nella sua ultima malattia - cancro intestinale - carpiva la for-  
za nella pietà. Con la sua morte é rimasto un vuoto nelle file dei  
Confratelli in Croazia, che non sarà possibile supplire...

Conferenza in questi, che non sono, possibilmente, un'opinione...  
no nelle tinte. Con la sua mente è venuto nella vita dei  
religiosi una certa angustia - un certo intorpidimento - come se in for-  
za di questa angustia, l'opera, l'arte, l'architettura, non fossero esse.  
Invece, con questa angustia, non solo si è intorpidito, ma anche il decoro  
interiore della pratica di vita. E, soprattutto, se anche il decoro  
interiore non è intorpidito, il suo lavoro pratico non lo è, non solo  
lavoro, ma "lavoro di lavoro" di anche quello di Don Bosco: "lavoro a  
tutti i tempi: mio, modesto, fedele. Il detto di San Benedetto ha  
preziosamente una tradizione di tipo romano, mentre del religioso di

In memoriam:

+ Franjo Tomšić, salezijanski brat pomoćnik

Tužna srca, u dubokoj boli javljamo subraći i prijateljima da smo se dne 1. veljače ove godine na riječkom groblju Kozali oprostili od svoga plemenitog i zaslužnog subrata Franje Tomšića, koji je zaklopivši svoje patničke oči i završivši kalvariju svoje bolesti, smiren u Gospodinu preminuo upravo 30. siječnja 1975. Naš dragi subrat, kao da je sam izabrao datum svoga odlaska u vječnost, usnuo je u Gospodinu upravo uoči blagdana našega svetog utemeljitelja, svetoga Ivana Boska, kojemu je on nesebično, ustrajno i vjerno služio do posljednjeg daha. Gubitkom dragoga subrata Franje naša je provincija doživjela težak udarac prije svega, jer je brat Franjo bio savjestan redovnik i odličan radnik kojemu se mogao povjeriti svaki posao, s druge strane što ova provincija nema dovoljan broj braće pomoćnika, pa je njegov gubitak upravo nenadoknadiv.

Životni put našega pokojnog subrata bio je jednostavan i tih poput onih mirnih medjimurskih ravnica gdje je on nikao. Ali njegov život bio je ispunjen, sadržajan i bogat. Salezijanac Franjo Tomšić rođen se 28. ožujka 1909. u selu Hlapčina u župi sveti Martin na Muri od veoma pobožnih roditelja Ivana Tomšića i Katarine Živčić. Imao je sreću da je došao na ovaj svijet u kršćanskoj seljačkoj obitelji, kakve samo znaju biti obitelji naših hrvatskih katoličkih seljaka u Medjimurju, obitelji s čvrstim vjerskim tradicijama. Već drugi dan poslije rođenja kršten je u župnoj crkvi i tako postao član otajstvenog tijela Kristova. Osnovnu školu završio je u svome rodnom kraju. A kad je poodrastao, zaposlio se u domaćem ugljenokopu. Tu je imao priliku vidjeti i osjetiti kako je težak rudarski život, kako je gorak kruh rudara. Svjetske radosti i zabave nisu ga privlačile. Premda je bio zdrav, sposoban i nadobudan mladić, godinama je razmišljao kako bi se posvetio Bogu, godinama je sazrijevalo njegovo zvanje dok nije napokon čvrsto odlučio da će prinijeti sebe Bogu kao zrelu žrtvu. Zbog poodmaklih godina i manjka srednjoškolske naobrazbe, odlučio je prihvatiti poziv salezijanskog brata pomoćnika, kad već nije mogao biti svećenik. Želja mu se napokon ostvarila, kad je primljen kao kandidat za brata pomoćnika u salezijanskom zavodu na Knežiji u Zagrebu, 10. rujna 1933. godine. Svoje vječne zavjete položio je sedam godina kasnije u salezijanskoj kući na Radni (kraj Sevnice), u Sloveniji 9. studenoga 1940.

Polje pokojnikova rada bile su naše četiri kuće: dvije u Zagrebu i dvije u Rijeci. U Zagrebu je djelovao u Nadbiskupskom konviktu pod upravom salezijanaca u Vlačkoj ulici 36 i u salezijanskoj kući na Knežiji gdje je upoznao salezijansku družbu. U Rijeci je djelovao u crkvi Uznesenja Marijina (u Starom gradu), i u župi Marije Pomoćnice.

U tim našim kućama vršio je službu ekonoma, nabavljača, vrtlara, mehaničara, vozača, kinooperatera, sakristana itd. Tako reći nije bilo posla kojemu on ne bi bio dorastao. Najradije je vršio službu sakristana, što je svakako bilo uvjetovano njego-



vom nepatvorenom i dubokom religioznošću. Premda je bio rodom iz ravnog i pitomog Medjimurja, ipak je najradije živio i djelovao na Rijeci i to u župi Marije Pomoćnice, Narodnog ustanka 62, gdje je proživio mnogo godina i dočekaio posljednje dane svoga zemaljskog života.

Naš pokojni subrat bio je redovnik staroga kova, model redovnika za sva vremena: bio je iskreno pobožan, karakteran, skroman i vjeran, upravo uzoran redovnik - prava sinteza, sušto oživotvorenje gesla svetoga Benedikta: "Ora et labora!", moli i radi, kao i don Boskove lozinke: "Rad i umjerenost". On se toga držao čitavo vrijeme svoga redovničkog života. Karakteristika koju je dobio od svojih poglavara prije polaganja zavjeta glasila je: Pobožan je i marljiv, pokazuje znakove koleričkog temperamenta. Stvarno su ove karakteristike bile točne.

Prije svega naš je pokojni subrat bio pobožan redovnik. Točno je i redovito vršio svoje redovničke pobožnosti sa svojom redovničkom braćom. No on je imao i svoje privatne pobožnosti koje je vjerno i ustrajno vršio. Svoje slobodno vrijeme koristio bi za duhovnu lektiru. Redovito je i s velikim žarom primao svete sakramente. U njima je crpio snagu i utjehu naročito u časovima svojih patnja, kad mu je strašna bolest rak nemilosrdno razarala organizam. Njegova se pobožnost osobito manifestirala u vršenju službe sakristana. Crkva je bila Franjino najmilije radno mjesto. Tu je naročito znao pokazati smisla za originalnost i invenciju. Kako je samo ukusno i snalažljivo kitio oltare. S kakvom je ljubavlju uzgajao cvijeće i zelenilo koje mu je bilo nužan materijal za uljepšavanje hrama Gospodnjega! Posebno se znao angažirati u svom poslu za velike blagdane: Božić, Uskrs, Mariju Pomoćnicu itd. Sve su to bili stvarni pokazatelji Franjine pobožnosti i velike ljubavi prema Bogu i svemu što je Božje.

Druga pokojnikova značajka bila je: marljivost, ljubav prema svakom poslu kojega se latio. On naprosto nije znao što znači gubiti vrijeme. Svaki je njegov dan bio u detalje isplaniran. Kad bi se prihvatio kakvog posla, nije ga ostavljao, dok ga nije priveo kraju, pa makar i bio težak i kompliciran. Svoje poslove uvijek je obavljao u dogovoru sa svojim poglavarima, stručnjački i precizno. Rado je čitao i stručne knjige. Poznavao je dobro elektriku, mehaniku, automehaniku, vrtlarstvo, volio je raditi oko cvijeća itd. Imao je stručni ispit za rad s kinoprojektorom. Vršio je službu kinooperatera u našim kućama u Zagrebu i Rijeci dok smo imali svoje dvorane i kinoaparate.

Kako je bio koleričkog temperamenta i u svemu savjestan nije trpio ljenčarenja ni kod drugih. Imao je dobro oko za svaki nered, i u kući kao i izvan kuće. Posebno se zalagao za red i čistoću u kući Božjoj.

Naš je pokojnik bio uzoran i karakteran redovnik. Poglavari su imali u njega neograničeno povjerenje i mogli su mu

povjeriti najdelikatnije poslove svjesni da će ih on uspješno i savjesno obaviti. U svojim zahtjevima bio je vrlo skroman. Štedio je povjereni mu novac na svakom koraku i poglavaru je davao račun o svakoj potrošenoj pari. Pućovao je vrlo rijetko nastojeći da smanjuje troškove na minimum.

Posjedovao je naročit dar zapažanja uvelike baštineći onu tradicionalnu životnu mudrost sa sela. Uvijek otvoren, iskren i kritičan prema bilo kakvom nespretnom i neumjesnom ponašanju, bilo okoline ili pojedinca, znao bi reagirati upravo začudjujućim humorom. Taj svoj specifični humor saćuvao je i u najtežim časovima svoje bolesti tako da je i onda znao nasmijati prisutne.

Naš pokojni brat ozbiljnije je počeo pobolijevati o Božiću g. 1973. Tužio se na bolove u probavnim organima. Na poticaj poglavara i savjete subraće dao se otpremiti u bolnicu na temeljite pretrage. Nakon detaljnih pretraga koje su trajale više tjedana, dopremljen je kući s odlukom liječnika da će ga kasnije morati operirati. Operacija je izvršena početkom jeseni 1974. Bolesnik je poduže vremena ostao u bolnici i napokon dopremljen u zavod na kućnu njegu. Manje više i sam je nagadjao što bi moglo biti. Gorčinu kaleža prihvatio je smireno iz ruke Božje. Veliku utjehu crpio je u svetim sakramentima. Sa zahvalnošću je primao pomoć i utjehu koju su mu pružali poglavari, subraća, Kćeri Marije Pomoćnice, bolničko osoblje i plemenite sestre milosrdnice sv. Vinka. Smiren u Kristu patniku završio je svoju Golgotu upravo uoči don Boskova blagdana.

Koliko je bio cijenjen, pokazalo se i na njegovu sprovedu koji je vodio provincijal hrvatske salezijanske Provincije Nikola Pavičić, 1. veljače ove godine. Osim slovenskog salezijanskog provincijala Štefana Žerdina, brojne subraće salezijanaca iz Hrvatske i Slovenije, Kćeri Marije Pomoćnice, nadbiskupskih svećenika iz Rijeke, redovnika i redovnica raznih redova iz Rijeke, sprovedu je prisustvovao velik broj vjernika iz župe Marije Pomoćnice kao i iz ostalih riječkih župa. Pjevački zbor župe Marije Pomoćnice svojim skladnim i dirljivim pjevanjem dostojno je odao posljednju počast pokojniku na groblju Kozala, kao i kod koncelebrirane svete mise u crkvi Marije Pomoćnice istoga dana kad je pokojnik bio pokopan.

Mlada hrvatska salezijanska provincija gubi s pokojnim bratom Franjom Tomšićem vrlo sposobnog, požrtvovnog i radinog člana. Njegovim odlaskom u vječnost nastala je u njezinim redovima nenadoknadiva praznina. Taj će gubitak na poseban način osjetiti kuća Salezijanskog sjemeništa na Rijeci gdje je pokojnik godinama svijetlio braći salezijancima i sjemeništarcima svojim uzornim životom i zalaganjem.

Premda smo uvjereni da je naš brat Franjo svojom teškom bolešću iskupio svoje čistilište već ovdje na zemlji i svojim



patnjama platio dug Božjoj pravdi, ipak preporučamo svima njegovu plemenitu dušu i u molitve i u sjećanje da bi on, ako još nešto duguje Gospodaru života i smrti, što prije oslobođen svakog duga, našao svoju vječnu sreću u krilu Očevu. Neka on kod Svevišnjega izmoli ovoj provinciji brojna zvanja, neka zagovara pred Bogom sve one plemenite duše koje su mu svojom dobrotom, na bilo koji način, pomogle nositi teški križ patnja na vrh njegove Golgote

Marijan Rodić, ravnatelj

U Rijeci, 2. veljače 1975.